

Abstrakt

Politický aspekt literatury – zvláště pak beletrie – vždy vzbuzoval vášnivé diskuze, a to jak v akademickém prostředí, tak v mainstreamových médiích. Nezohledňování tohoto aspektu ochuzuje literární díla o část jejich kontextu a působivosti, redukuje-li je však na pouhé politické manifesty, dojde k umenšení estetické hodnoty těchto děl a potlačuje to jejich beletristickou povahu. Je také nutné vzít v úvahu skutečnost, že politika literárních děl z velké části odráží historický kontext, a autor ji tedy nemůže zcela ovládat.

Tato práce si klade za úkol probádat, jak funguje politický aspekt literatury, a to na příkladu dvou románů, které kriticky vykreslují život v neokonzervativní komunitě. Těmito romány jsou *Příběh služebnice* od Margaret Atwoodové a *Stepfordské paničky* od Iry Levina. Atavistické komunity zobrazené v těchto románech jsou vykresleny tak, aby se jevily jako neliberální, nedemokratické, nebo dokonce fašistické. Jejich analýza vyžaduje výzkum nejenom v oblasti literární teorie (či teorie umění), ale i v oblasti filozofické.

Práce zahrnuje dva proudy výzkumu – první cílí na komunitu samotnou a na její totalizační tendence, kde jsou velmi důležitá díla Hannah Arendtové a Roberta Esposito, protože zachycují dynamiku komunity a vysvětlují, jak a proč vzniká komunita, která se snaží zvrátit zdánlivě nezvratný pokrok v oblasti lidských práv. Tato teoretická část je pak využívána při analýze komunit zobrazených v obou zmíněných románech.

Druhá část teoretického úvodu se zaměřuje výslovně na politiku literatury a získává svou relevanci především na základě četby *Estetické teorie* od Theodora Adorna. Zde vyvstává několik problémů, které je potřeba zvážit a vyřešit, například riziko, že vývoj historického kontextu změní politický aspekt románu, popřípadě ho úplně pohřbí, jelikož mu budoucí čtenáři už nebudou rozumět. Je tedy klíčové, že toto teoretické pozadí se neuplatňuje pouze na vybrané romány, ale i na jejich televizní či filmové adaptace. Tyto adaptace prozrazují velmi mnoho o způsobu, kterým bylo původní „politické sdělení“ převyprávěno, dezinterpretováno či přizpůsobeno, aby vyhovovalo určité éře či agendě.

Výsledkem práce je analýza toho, jak funguje politický aspekt vybraných románů, a to nejen v kontextu interpretací daného románu, ale také z pohledu společenské a politické atmosféry ve Spojených státech (uvědomuji si, že Margaret Atwoodová je kanadská autorka, nicméně fiktivní režim Gileád v *Příběhu služebnice* se nachází ve Spojených státech a román tak reaguje na různorodé tendence v této zemi). Závěr by měl poukázat na několik obecných myšlenek týkajících se žádoucnosti a role politického aspektu literatury.